

**REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZEZ
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W GRAJEWIE
STAN NA KONIEC 2019 R.**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wykonuje zadania powiatu wynikające z następujących ustaw:

- 1)ustawa o pomocy społecznej,
- 2)ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3)ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- 4)ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 2019 roku były realizowane m.in. następujące zadania:

I. Pomoc społeczna

1)prowadzenie specjalistycznego poradnictwa - zatrudnieni byli psycholog i prawnik, którzy raz w tygodniu w godz. 16.00-18.15 udzielali porad osobom potrzebującym pomocy w rozwiązywaniu problemów, po wcześniejszym ustaleniu dokładnego terminu w PCPR.

2)przyznawanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie wychowankom rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych.

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie pomocy społecznej w 2020 r. istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- udzielanie potrzebującym pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Elckiej,
- współpracę i nadzór nad Warsztatem Terapii Zajęciowej w Grajewie, os. Południe 61,
- doradztwo metodyczne dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- współpracę z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu.

II. Piecza zastępcza

Sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz realizacji Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Grajewskim na lata 2018 – 2020 za 2019r. – odrębny dokument.

W celu pełnej realizacji zadań nałożonych na powiat w zakresie pieczy zastępczej w 2020 r. istnieje potrzeba zabezpieczenia środków finansowych na:

- podstawową działalność Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej,
- wydatki związane z opieką i wychowaniem dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie nowych rodzin zastępczych,
- wspieranie rodzin zastępczych w ich funkcji wychowawczej,
- rozwój specjalistycznego poradnictwa,
- szkolenia rodzin zastępczych i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

III. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

1) opracowanie i realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie-3 osoby uczestniczyły w programie, w 2020 r. planujemy realizację zadania pod warunkiem zgłoszenia się minimum 5 osób chętnych.

2) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – sprawozdanie za 2019 r. - załącznik nr 1.

3) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych

przemocą w rodzinie – sprawozdanie za 2019 r. - załącznik nr 2.

IV. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych:

W 2019 r. wykorzystano środki finansowe PFRON w wysokości 1 475.234,00 zł, w tym 23.780,00 zł na rehabilitację zawodową (zadania PUP) i 1 451 454 zł na rehabilitację społeczną (zadania PCPR i WTZ) na następujące zadania:

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych –zrealizowano 3 wnioski (jeden wniosek - Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Grajewie i dwa wnioski: Stowarzyszenie Szkoła Naszą Szansą) na kwotę 11.000,00 zł.

-dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (np. łóżka rehabilitacyjne, aparaty słuchowe, protezy, wózki inwalidzkie, pielucho-majtki, cewniki) – otrzymały 223 osoby na kwotę 167.176,00 zł.

-dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – otrzymało 26 osób na kwotę 71.234,00 zł.

-dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów - otrzymało 87 osób na kwotę 91.145,00 zł.

-dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Grajewie z Filią w Szczuczynie jest prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Grajewie. Na podstawie zawieranego aneksu do umowy między Powiatem Grajewskim a Stowarzyszeniem, środki przyznane przez PFRON na działalność bieżącą WTZ, PCPR przekazuje kwartalnie na konto Stowarzyszenia (w 2019 r.- 1 085.760,00 zł). Powiat partycypuje w kosztach działalności WTZ poprzez udzielanie dotacji celowej- w 2019 r. 120.640,00 zł, co stanowi 10% udział w ogólnej kwocie środków na działalność WTZ.

Ponadto:

- PCPR realizuje pilotażowy program PFRON „Aktywny Samorząd”, którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program jest adresowany do indywidualnych osób niepełnosprawnych i obejmuje różne obszary wsparcia z dofinansowaniem ze środków PFRON. W 2019 r. 23 osoby niepełnosprawne otrzymały dofinansowanie w ramach pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym i na inne potrzeby.

- PCPR współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem Rejonowym, KPP, organizacjami pozarządowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, PCPR z innych powiatów.

- PCPR zgodnie z postanowieniami Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich zajmuje się przewozem dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie naszego i innych powiatów. Dzieci przewożone są samochodem służbowym PCPR lub Starostwa Powiatowego w Grajewie (w przypadku większej ilości dzieci).

- PCPR jest zobowiązany postanowieniem Sądu udostępnić miejsce na spotkanie rodziców biologicznych z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Grajewo, 22 kwietnia 2020 r.

Opracowała:

Anna Maria Świdorska

- Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie

Sprawozdanie za 2019r. z realizacji Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2020

Jednym z zadań własnych powiatu, zgodnie z art. 6 ust 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218) należy realizacja Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, który został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Grajewskiego Nr XXVI/139/12 z dnia 25.09.2012 r. i podlega rocznej ocenie. W 2019r. realizatorzy podjęli liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Miasto Grajewo:

W ramach działań informacyjnych i profilaktycznych zamieszczano na stronach internetowych Miasta Grajewa i MOPS w Grajewie informacje z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

-Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dokonał zamówienia pakietu gadżetów dot. przemocy w rodzinie. Plakaty i ulotki zostały przekazane do placówek zajmujących się problemem przemocy domowej.

- W Szkole Podstawowej Nr 1 promowano i wzmacniano działania w szkołach i świetlicach w celu zmniejszenia agresji i przemocy, wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog szkolny regularnie prowadzili spotkania/zajęcia wychowawcze w celu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, prowadzono zajęcia wychowawcze, informacyjno-edukacyjne oraz profilaktyczne w świetlicach.

-Szkoła Podstawowa Nr 2 prowadziła lekcje wychowawcze poruszające tematykę agresji i przemocy, rozmowy dyscyplinujące prowadzone przez wychowawcę i innych nauczycieli, rozmowy indywidualne prowadzone przez pedagoga i dyrekcję szkoły. Realizowała program profilaktyczny i wychowawczy szkoły oraz programy wychowawcze klasowe zawierające tematykę prawidłowych zachowań, tolerancji, wzajemnego szacunku, równości. Uczniowie objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną, która polega na zapewnieniu uczniom udziału w terapii pedagogicznej oraz zespołach wyrównawczych, kół zainteresowań, zajęć kreatywnych, pomocy logopedy, pedagoga i psychologa.

-W Szkole Podstawowej Nr 4 na stronie internetowej zamieszczano informacje dotyczące działań na rzecz przeciwdziałania przemocy, organizowane były apele dotyczące bezpieczeństwa i przemocy, prowadzono pogadanki profilaktyczno-edukacyjne z uczniami w odniesieniu do zachowań przemocowych, pedagodzy uczestniczyli w posiedzeniach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zorganizowano konkurs plastyczny „Jeśli chcesz być lepszym kolegą nie używaj przemocy wobec słabszego”, spotkanie czytelnicze „Jak radzić sobie ze złością”, prowadzono zabawy uczące zachowań nieagresywnych, organizowano pogadanki z przedstawicielami KPP, prowadzono w świetlicy zajęcia sportowe, które miały na celu wspieranie zachowań nieagresywnych i budowanie dobrych relacji rówieśniczych, udzielano wsparcia dla dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych, udzielano informacji o funkcjonujących organizacjach na rzecz pomocy rodzinie.

Gmina Grajewo:

GOPS prowadził poradnictwo socjalne i motywował rodziny do spędzania wolnego czasu w formie uczestnictwa w festynach, zajęciach i konkursach sportowych, czytelnictwie, zajęciach plastycznych, innych spotkaniach organizowanych w Świetlicach wiejskich oraz placach zabaw, promowano mediację rodzinną jako formę rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Pracownicy socjalni prowadzili rozmowy indywidualne ze sprawcami przemocy oraz osobami doznającymi przemocy w rodzinie. Proponowano korzystanie ze wsparcia psychologa w Punkcie Konsultacyjnym GOPS (odbyło się 40 konsultacji) oraz pomoc radcy prawnego. Przeprowadzono szkolenia kadr zawodowych pracujących na rzecz rodzin będących w kryzysie, np. praca z osobą z zaburzeniami psychicznymi (i jej rodziną) oraz trudnym klientem, wypalenie zawodowe, ocena wiarygodności klienta pomocy społecznej, praca z rodziną z problemem uzależnienia. Udzielano pomocy psychologicznej, indywidualnej i grupowej dla dzieci i młodzieży, które są ofiarami przemocy domowej (3 dzieci). Prowadzono konsultacje wychowawcze dla rodziców i opiekunów (12 konsultacji). W sytuacjach uzasadnionych miały miejsce wyjazdy psychologa do miejsca zamieszkania podopiecznych GOPS. Klientami były głównie osoby stosujące przemoc, sięgające po alkohol oraz członkowie ich rodzin.

W placówkach oświatowych wspierano formy spędzania czasu wolnego modelujące właściwe zachowanie poprzez organizowanie imprez i uroczystości z udziałem rodziców, dziadków i rodzeństwa.

Gmina Rajgród:

Nadal funkcjonuje umowa pomiędzy Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rajgrodzie a Towarzystwem Miłośników Rajgrodu, która reguluje kwestię publikowania w comiesięcznych edycjach gazety „Rajgrodzkie Echa” artykułów o tematyce uzależnień.

-W Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Rajgrodzie rozpowszechniano rodzicom uczniów ulotki i poradniki otrzymywane w ramach projektu realizowanego przez OPS pod hasłem: „Przemocy mówimy nie!”, organizowano zajęcia uczniów klas I-III, IV-VIII i III gimnazjum z pedagogiem: Czym jest agresja i przemoc? Przyczyny zachowań agresywnych i sposoby ich eliminowania, Czym jest złość i kłamstwo? Pozytywne sposoby obrony przed agresją, przemocą i cyberprzemocy, Zachowania agresywne, uległe i asertywne, Ćwiczymy reagowanie w sytuacjach trudnych z przejawami agresji i przemocy. Udzielono pomocy psychologicznej dla 3 uczniów dotkniętych przemocą domową, prowadzono konsultacje i mediacje w zakresie radzenia sobie ze złością i agresją (20 uczniów), udzielano wsparcia eliminującego różnorodne problemy emocjonalne dziecka w domu i w szkole (50 porad). Psycholog prowadził zajęcia grupowe z treningu umiejętności społecznych dla 15 uczniów.

-W Szkole Podstawowej w Rydzewie wychowawcy przeprowadzili rozmowy i pogadanki na temat radzenia sobie ze stresem i agresją, propagowali aktywne formy spędzania czasu wolnego. W świetlicy odbyło się 12 spotkań profilaktycznych dla różnych grup wiekowych. Prowadzono rozmowy z rodzicami celem ich aktywowania do systematycznej pracy z dziećmi w domu.

Miasto i gmina Szczuczyn:

OPS realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczuczyn na lata 2018-2023. Współpracuje z pedagogami, PCPR, KPP, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego, udziela informacji oraz motywuje sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. Pracownicy OPS prowadzili rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc w rodzinie, wnosząc do GKRPA o zbadanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i ewentualne leczenie odwykowe, informują sprawców o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie m.in. poprzez materiały informacyjne. OPS włączał się w działania profilaktyczne prowadzone wśród dzieci i młodzieży w zakresie agresji i przemocy, współuczestniczył w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielano poradnictwa socjalnego w ramach kompetencji własnych (33 porady dla 42 osób). W marcu pracownicy uczestniczyli w spotkaniu zorganizowanym przez PCPR, na którym omówiono realizację zadań ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W placówkach oświatowych prowadzono konsultacje wychowawcze, zajęcia wychowawcze i informacyjno-edukacyjne, rozmowy terapeutyczno-wychowawcze z rodzicami i uczniami.

- Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej uczestniczyła w programie profilaktycznym z zakresu uzależnień i przeciwdziałania zachowaniom agresywnym, współpracowano z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w ramach udzielanego wsparcia uczniom i ich rodzinom borykającym się z różnymi trudnościami, brano udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, przeprowadzono wśród uczniów ankietę diagnozującą wiedzę i postawy wobec przemocy oraz wdrożono do pracy wychowawczej wnioski wynikające z analizy ankiety.

- W Szkole Podstawowej w Szczuczynie udzielano porad i konsultacji pedagoga z rodzicami (ponad 80 rozmów), pedagog uczestniczył w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego, monitorowano sytuację dzieci z rodzin, w których założono NK, na tablicach informacyjnych zamieszczano informacje na temat przemocy, telefony zaufania, wskazówki dotyczące wychowania bez przemocy, prawa przysługujące ofiarom przemocy. W trudnych sytuacjach wychowawczych proponowano rodzicom pomoc psychologiczną oraz prawną. Zorganizowano spotkanie klas V z psychologiem z pracowni psychologicznej „Sensoida” z Augustowa na temat „Jak rozwiązywać konflikty? Porozumienie bez przemocy”- dofinansowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gmina Wasosz:

-Szkoła Podstawowa w Wąsosz prowadziła konsultacje, porady dla rodziców w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pedagog prowadził zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów z zaburzeniami zachowania. Zamieszczano informacje profilaktyczne na stronie internetowej, rozdawano ulotki dla uczniów. Praca szkoły oparta jest na Szkolnym Programie Wychowawczo - Profilaktycznym. Jednym z priorytetów jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie wszelkim aktom przemocy, zarówno w szkole jak i poza nią. W ramach podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców i poziomu bezpieczeństwa w środowisku szkolnym i rodzinnym, zorganizowano w ciągu półrocza spotkania z przedstawicielami policji.

-Szkoła Podstawowa w Sulewie-Kownatach: prowadzono zajęcia kształtujące umiejętności radzenia sobie ze stresem w formie pogadarek, promowano sposoby spędzania czasu wolnego sprzyjające zachowaniom nieagresywnym, opracowano program profilaktyczno-wychowawczy, którego elementem jest przeciwdziałanie przemocy, propagowano ulotki otrzymane z OPS dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracowano z instytucjami prowadzącymi działania profilaktyczne na rzecz dzieci i rodzin.

- Szkoła Podstawowa w Ławsku - na lekcjach z wychowawcą poruszane były tematy dot. przemocy i agresji w szkole, radzenia sobie ze stresem, promowania zdrowego stylu życia np.: „Jak radzić sobie ze stresem?”, „Czy rodzic powinien karać swoje dzieci”, „Co to jest złość oraz agresja”.

- Szkoła Podstawowa w Niecikach przeprowadziła zajęcia wychowawcze dotyczące edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, szkoła realizuje program wychowawczo - profilaktyczny dotyczący przekazywania wiedzy na temat problemów wychowania i profilaktyki.

Gmina Radziłów:

-Szkoła Podstawowa w Radziłowie przeprowadziła działania profilaktyczne, wychowawcze, interwencyjne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zorganizowano zajęcia z przedstawicielami KPP na temat agresji i przemocy, zajęcia z psychologiem: „Emocje człowieka - jak radzić sobie ze złością i agresją”, przedstawienie profilaktyczne „Mur”, które dotyczyło sposobów konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, postępowania w trudnych sytuacjach życiowych, postawy asertywności wobec używek. Prowadzono konsultacje wychowawcze i doradcze dla rodzin objętych NK, pedagog współpracował z Zespołem Interdyscyplinarnym.

-Szkoła Podstawowa w Słuczu opracowała i wdrożyła: procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i na wypadek ujawnienia zachowań agresywnych oraz postępowanie w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie. Eliminowano wśród uczniów zachowania agresywne poprzez kształtowanie umiejętności nieagresywnego rozwiązania konfliktów i zachowania się w sytuacji problemowej. Prowadzono konsultacje z rodzicami, w razie konieczności wszczynano procedurę NK, pogłębiano wiedzę pedagogiczną w zakresie problematyki przemocy, uczestniczono w szkoleniach.

Szkoły – Powiat Grajewski:

Zespół Szkół w Wojewodzinie przeprowadził zajęcia na temat przemocy w rodzinie, na stronie szkoły zamieszczono informacje, gdzie uczniowie mogą szukać pomocy, na gazetce szkolnej został zamieszczony plakat dotyczący agresji, prowadzone były konsultacje dotyczące agresji i przemocy, odbyły się projekcje filmowe na temat przemocy w rodzinie i rozmowy z rodzicami dotyczące problemów wychowawczych, monitorowano sytuację uczniów poprzez rozmowy z wychowawcami.

Zespół Szkół w Nieckowie -wychowawcy prowadzili zajęcia poświęcone metodom radzenia sobie ze stresem i agresją, aktywnych form spędzania czasu wolnego, podczas zebrań z rodzicami poruszano tematykę przemocy w rodzinie, zorganizowano spotkanie z przedstawicielami KPP, mające na celu wyjaśnienie młodzieży prawnych aspektów przemocy rodzinnej.

W Liceum Ogólnokształcącym w Grajewie na godzinach wychowawczych nauczyciele realizowali autorski program profilaktyczny pedagoga „STOP agresji” podejmujący tematykę przeciwdziałania agresji i przemocy: Agresja i przemoc rówieśnicza, Przyczyny przejawów dyskryminacji, Patologie rodzinne, Sposoby radzenia sobie ze stresem, Przemoc w szkole i rodzinie, Radzenie sobie z własną i cudzą agresją. W szkole było propagowane i realizowane hasło: „Zero tolerancji dla zachowań agresywnych i przemocowych” wobec członków społeczności szkolnej. Inne działania: warsztaty adaptacyjno-integracyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, indywidualna pomoc psychologiczna pedagoga zarówno dla uczniów jak i rodziców. Prowadzono konsultacje wychowawcze pedagoga z rodzicami i opiekunami uczniów (ok. 40 w roku). Regularne konsultacje wychowawców klas z rodzicami i opiekunami w celu wspólnego poszukiwania rozwiązań ewentualnych problemów edukacyjnych i wychowawczych - 5 spotkań w każdej klasie. Szkoła prowadzi działania propagujące formy spędzania czasu wolnego sprzyjające zachowaniom nieagresywnym.

Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie - prowadzono zajęcia i rozmowy w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją „Warsztat wykorzystania mocnych stron i radzenia sobie ze stresem”, „Zrozumieć stres”, przeprowadzono lekcje wychowawcze dotyczące przeciwdziałania agresji i radzenia sobie ze stresem oraz rozwijania prawidłowych zachowań i postaw, wspierano formy spędzania czasu wolnego: organizowano zimowiska szkolne, obozy żeglarskie, wycieczki szkolne, wyjścia na spacer, lodowisko, kino, kręgle. Prowadzono spotkania z przedstawicielami Policji, organizowano konkursy wewnątrzszkolne oraz dni tematyczne mające na celu przeciwdziałanie agresji i przemocy, uaktualniono szkolny program profilaktyczno-wychowawczy. Prowadzono rozmowy z rodzicami w sytuacjach

konfliktowych promujące mediacje, udzielano pomocy psychologicznej indywidualnej dla uczniów-ofiar przemocy domowej, prowadzono grupę socjoterapeutyczną dla dzieci z problemami emocjonalno-społecznymi.

W Zespole Szkół Nr 2 w Grajewie odbył się cykl lekcji w ramach przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie, dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (30 uczniów), odbywały się spotkania ze społecznym pedagogiem szkolnym (25 uczniów), społeczny pedagog szkolny lub wychowawcy klas brali udział w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, uczniowie brali udział w warsztatach dotyczących radzenia sobie w sytuacjach trudnych- czyli jak poradzić sobie ze stresem.

Zespół Szkół w Szczuczynie- przeprowadzono warsztaty na temat przemocy (około 90 osób), w klasach została przeprowadzona ankieta nt. „Poczucia bezpieczeństwa w szkole” a wyniki zostały omówione na Radzie Pedagogicznej oraz spotkaniu z rodzicami, wykonano ulotkę z adresami gdzie można szukać pomocy. Uczniowie włączyli się aktywnie w działania przeciwko agresji poprzez tworzenie krótkich haseł sprzeciwiających się przemocy, a najbardziej oryginalne hasła zostały wywieszane na gazetce w korytarzu. Odbyła się prelekcja filmów oraz pogadanki na temat przemocy i agresji.

W większości szkół uczniowie z rodzin mających wszczętą procedurę NK byli objęci różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej - rozmowy wspierające, korzystanie ze świetlicy szkolnej, współpraca z domem rodzinnym. Jednostki oświatowe współpracują z jednostkami pomocy społecznej, Sądem, PCPR, zespołem kuratorskim, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i Policją w celu wspierania procesu opiekuńczo-wychowawczego i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz realizacji działań pomocowych rodzinie. Na stronach internetowych części szkół zamieszczano informacje dotyczące działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

Komenda Powiatowa Policji w Grajewie:

Na terenie podległym tutejszej jednostce Policji, pracownicy KPP przeprowadzili 344 spotkania z dziećmi i młodzieżą szkolną, na których poruszano tematykę: „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”, „Handel ludźmi”, prowadzono zajęcia informacyjno-edukacyjne w placówkach oświatowych w ramach edukacji prawnej (1418 uczestników), odpowiedzialności prawnej nieletnich (1663 uczestników). Ponadto prowadzono kolportaż ulotek informacyjnych i popularyzowano ideę „Policyjnego telefonu zaufania” i „Policyjnego telefonu zaufania dla dzieci”. W ramach promowania mediacji rodzinnej jako formy rozwiązywania sytuacji konfliktowych umieszczono na stronie internetowej KPP informację o „Tygodniu mediacji” wraz z ulotką.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie brała udział w spotkaniach z młodzieżą:

- w ZS w Wojewodzinie wspólnie z Policją na temat „Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje psychiczne osób doświadczających przemocy psychicznej” (25 osób) i „Problematyka uzależnień” (11 osób)
- w Szkole Podstawowej w Słuczu „Problemy okresu dorastania”(21 osób),
- w Szkole Podstawowej w Radziłowie „Rozwój psychospołeczny dzieci” (22 rodziców) oraz „W jaki sposób emocje wpływają na funkcjonowanie człowieka” (57 osób),
- spotkania z rodzicami w Przedszkolu Miejskim nr 2 w Grajewie „Zagrożenia związane z internetem) i „Rozwiązywanie problemów wychowawczych”.

Kuratorzy z **I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Grajewie** uczestniczyli w szkoleniach: „Mediacja w praktyce -bariery i wyzwania”, „Narkotyki i dopalacze zabijają”, „Praca kuratora z osobami uzależnionymi i ich członkami rodzin”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie:

W dniu 28.03.2019r. PCPR przeprowadził spotkanie z przedstawicielami Zespołów Interdyscyplinarnych, ośrodków pomocy społecznej, KPP, Starostwa Powiatowego w Grajewie oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Omówiono zadania PCPR w zakresie realizacji zadań ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy. PCPR opracował i przekazał informator o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne w powiecie grajewskim. W ramach

współpracy z KPP w dniu 05.12.2019r. pracownicy PCPR wzięli udział w spotkaniu z pielęgniarkami w Szpitalu Ogólnym w Grajewie, na którym przedstawili działalność statutową w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W siedzibie PCPR udzielano poradnictwa psychologicznego i prawnego przez specjalistów wg ustalonego grafiku dyżurów (prawnik w czwartek w godz.16.00-18.00, psycholog w czwartek w godz. 16.15-18.15), a także poradnictwa socjalnego w ramach kompetencji pracowników PCPR. W czasie porad socjalnych i psychologicznych promowana była mediacja rodzinna jako forma rozwiązywania sytuacji konfliktowych. PCPR zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Kolnie) oraz miejsca w ośrodkach interwencji kryzysowej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej). Systematycznie informowano o możliwości uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń PCPR, a także wysyłano pisma do instytucji z prośbą o informowanie sprawców przemocy domowej o możliwości uczestnictwa w oddziaływaniach. Ww. program został zrealizowany w okresie od 28 października do 19 grudnia 2019 r. - uczestniczyły 3 osoby.

Pracownicy PCPR uczestniczyli w kilku szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opracowała:

Anna Maria Świdarska

Kierownik PCPR w Grajewie

Załącznik nr 2

Sprawozdanie za 2019r. z realizacji „Powiatowego programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2015-2020”

Jednym z zadań własnych powiatu zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218) – w myśl art. 6 ust. 3 pkt 2 cyt. ustawy – jest realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. W związku z powyższym Uchwałą Nr VIII/47/15 Rady Powiatu Grajewskiego w dniu 22.06.2015r. został przyjęty Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2015-2020.

CELE I REALIZACJA

Głównym celem programu jest zapewnienie dzieciom z rodzin zagrożonych przemocą odpowiedniego poziomu życia i rozwoju, poprzez kompleksowy system specjalistycznego wsparcia rodziny i dziecka. Jego realizacja obejmuje obszary prewencji, edukacji, prawa i pracy socjalnej. Dla właściwego zrealizowania celu głównego wyodrębniono następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy nr 1

Podejmowanie skutecznych i efektywnych działań profilaktycznych na rzecz dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie.

- Świetlica socjoterapeutyczna przy Grajewskim Klubie Zdrowie i Trzeźwość organizowała zajęcia wychowawcze i profilaktyczne i pozalekcyjne, które odbywały się raz na kwartał zgodnie z założeniami planu pracy.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczuczynie dofinansowała wypoczynek dla dzieci i młodzieży podczas wakacji w okresie od 1 lipca 2019r. do 24 sierpnia 2019r., skorzystały 104 osoby oraz podczas ferii zimowych od 21 stycznia 2019r. do 3 lutego 2019r. - uczestniczyło 85 osób.

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wąsoszu dofinansowała wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą. Łącznie udział wzięło 18 osób, wypoczynek organizowany był w terminach 12-22 lipca 2019r. oraz 09-19 sierpnia 2019r.

Cel szczegółowy nr 2

Zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy wobec dzieci.

Komenda Powiatowa Policji w Grajewie podjęła następujące przedsięwzięcia:

- w ramach „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłępstwem” w dniach 18-24 lutego 2019r. w budynku komendy umieszczone zostały apele do funkcjonariuszy, które przypominały o przejawianiu właściwej troski o ochronę interesów ofiar przestępstw, o właściwych zachowaniach wobec ofiar przestępstw, zwłaszcza w toku postępowania karnego, w czasie którego osoby skrzywdzone przeżywają często ponowny szok związany z faktem przestępstwa. Na stronie internetowej umieszczono informację z wykazem instytucji świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

- Propagowano ideę bezpłatnej infolinii „Telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116-111” oraz telefonu dla osób przeżywających kryzys 116 123, telefonu zaufania dla osób dotkniętych przemocą 0801 109 801 oraz 0801 12 00 02 poprzez przekazywanie informacji na spotkaniach z młodzieżą oraz poprzez umieszczanie informacji o infolinii na stronie internetowej KPP.

- Realizowano program Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku „poMOC, a nie przemoc”, w ramach którego: dzielnicowi spotykali się z pielęgniarkami środowiskowymi celem przedstawienia założeń programu, rozpoznawania przemocy w rodzinie, realizacji procedury NK, proponowali wspólne odwiedziny osób będących pod opieką pielęgniarek środowiskowych, zorganizowano spotkanie z seniorami w Bibliotece Centrum Kultury w Szczuczynie, podczas którego omawiano procedurę NK, skalę zjawiska przemocy. Rozpowszechniono ulotki informacyjne. Organizowano spotkania z mieszkańcami wsi: Sojczyn Borowy oraz Bęlda, na których omawiano procedury NK. W grudniu 2019r. we współpracy z PCPR, Miejskim Zespołem Interdyscyplinarnym zorganizowano spotkanie z pielęgniarkami, podczas którego przedstawiono założenia programu oraz obowiązki nałożone na przedstawicieli służby zdrowia. Pracownik PCPR przedstawił również założenia programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Włączono się w kampanię „Pomóż się odnaleźć” w ramach, której prowadzono spotkania z seniorami w Klubie Seniora „Stokrotka” w Rajgrodzie, w Bibliotece Miejskiej w Szczuczynie, Klubie Seniora w Grajewie, świetlicy wiejskiej w Popowie oraz w Środowiskowym Domu Samopomocy w Grajewie z wykorzystaniem materiałów multimedialnych.

- Na stronie internetowej umieszczano informacje o instytucjach udzielających pomocy osobom z rodzin z problemem przemocy w rodzinie – wykaz instytucji pomocowych.

- Funkcjonariusze i pracownicy KPP przeprowadzili 66 spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich i przemocy (1663 uczestników). Do poszczególnej tematyki prowadzono kolportaż ulotek informacyjnych, popularyzowano ideę „Telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111”.

Placówki oświatowe z terenu gm. Szczuczyn w celu promowania właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży realizowały następujące działania:

- **Szkoła Podstawowa w Szczuczynie** - porady, konsultacje pedagoga z rodzicami, które dotyczyły problemów z zachowaniem, nauką, rozwiązywania konfliktów, udzielania wskazówek jak postępować z dzieckiem. W trudnych sytuacjach wychowawczych proponowano rodzicom pomoc psychologiczną oraz prawną w punkcie konsultacyjnym w Miejskim Domu Kultury. Wdrożenie przez pedagoga programu terapeutycznego „Pomaluję swój świat na wszystkie barwy tęczy” dla uczniów klas szóstych. Program miał na celu wsparcie emocjonalne dziecka, pomoc w radzeniu sobie z problemami. Prowadzono zajęcia w klasach wynikające z Programu Wychowawczo – Profilaktycznego, m.in. w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, właściwego spędzania czasu wolnego oraz modelujące właściwe zachowania w różnych sytuacjach. Promowano integrację rodzinną poprzez imprezy organizowane dla dzieci z udziałem rodziców, zdrowy styl życia - aktywny i wolny od używek, promowano wychowanie bez przemocy w związku z przystąpieniem do ogólnopolskiego programu certyfikowania placówek oświatowych organizowanego przez fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

- **Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej** - zorganizowano zajęcia warsztatowe dla uczniów z zakresu uzależnień i przeciwdziałania zachowaniom agresywnym, współpracowano z PP-P w Grajewie w ramach udzielanego wsparcia uczniom i ich rodzinom borykającym się z różnego typu trudnościami, warsztaty „Stop hejtowi i mowie nienawiści” przeprowadzono wśród uczniów klas V-VIII przez specjalistów z Polskiego Centrum Profilaktyki.

Placówki oświatowe z terenu gm. Radziłów w celu promowania właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży realizowały następujące działania:

- **Szkoła Podstawowa w Radziłowie** przeprowadziła działania profilaktyczne, wychowawcze,

interwencyjne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zorganizowano zajęcia z przedstawicielami KPP na temat agresji i przemocy, zajęcia z psychologiem na temat: „Emocje człowieka -jak radzić sobie ze złością i agresją”, przedstawienie profilaktyczne „Mur”, dotyczące sposobów konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, postępowania w trudnych sytuacjach życiowych, postawy asertywności wobec używek. Prowadzono konsultacje wychowawcze i doradcze dla rodzin objętych NK, pedagog współpracował z Zespołem Interdyscyplinarnym.

- **Szkoła Podstawowa w Słuczu** opracowała i wdrożyła procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i na wypadek ujawnienia zachowań agresywnych, postępowanie w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie. Eliminowano wśród uczniów zachowania agresywne poprzez kształtowanie umiejętności nieagresywnego rozwiązania konfliktów i zachowania się w sytuacji problemowej. Prowadzono konsultacje z rodzicami, w razie konieczności wszczynano procedurę NK, pogłębiano wiedzę pedagogiczną w zakresie problematyki przemocy, uczestniczono w szkoleniach.

W szkołach gm. Wąsosz były realizowane następujące działania:

- **Szkoła Podstawowa w Wąsoszu:** ramach podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców i podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w środowisku szkolnym i rodzinnym zorganizowano w ciągu półroczu spotkania z przedstawicielami policji dla uczniów i rodziców. W ramach ewaluacji wewnętrznej zespół profilaktyczno-wychowawczy oraz zespół ds. edukacji wczesnoszkolnej rozpoczął badania nt. Respektowania norm społecznych, bezpieczeństwa w placówce wśród wszystkich podmiotów szkolnych. Prowadzono rozmowy indywidualne z rodzicami i dziećmi, wykonywano gazetki profilaktyczne, plakaty. Pedagog raz w tygodniu prowadził zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów z zaburzeniami zachowania, prowadzono konsultacje dla rodziców w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (około 30 spotkań). Współpracowano z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją, Ośrodkiem Zdrowia, GOPS, PCPR, Sądem Rejonowym, Sanepidem, Biblioteką.

- **Szkoła Podstawowa w Sulewie-Kownatach**-opracowano program wychowawczo-profilaktyczny uwzględniający promowanie właściwych zachowań, przeciwdziałanie agresji, promocję sportu i aktywnych form spędzania czasu wolnego, prowadzono spotkania informacyjno-edukacyjne z policjantami, pogadanki przeprowadzone przez wychowawców na temat praw i obowiązków dzieci, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami i stresem, kształtowanie zachowań asertywnych.

- **Szkoła Podstawowa w Ławsku** – organizowano spotkanie z policjantem, na którym poruszany był problem agresji i przemocy w szkole. Policjant spotkał się również z rodzicami, podczas rozmów poruszał tematy związane z uzależnieniem dzieci i młodzieży, niebezpieczeństwem w internecie oraz odpowiedzialnością karną za złe zachowania dzieci.

- **Szkoła Podstawowa w Niecikach** – prowadzono zajęcia wychowawcze w celu: edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, prowadzono pogadanki na temat form spędzania czasu wolnego sprzyjającego zachowaniom nieagresywnym, modelującym właściwe zachowania.

W szkołach na terenie gm. Grajewo przeprowadzono następujące działania:

- współpracowano z Gminną Biblioteką w Rudzie w zakresie organizacji spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień, w ramach profilaktyki poprzez sport sfinansowano prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych na 4 salach gimnastycznych gminnych placówek oświatowych, w SP w Danówku przedstawiciele policji przeprowadzili spotkania mające na celu przeciwdziałanie zachowaniom niezgodnym z prawem, na stronie internetowej gminy znajduje się zakładka „Przemoc w rodzinie gdzie szukać pomocy” oraz zamieszczano bieżące informacje związane z działaniami dot. przeciwdziałania przemocy. W punkcie konsultacyjnym w gminie Grajewo odbyło się 40 konsultacji. W sytuacjach uzasadnionych miały miejsce wyjazdy psychologa do miejsca zamieszkania podopiecznych GOPS. Klientami były głównie osoby stosujące przemoc, sięgające po alkohol oraz członkowie ich rodzin.

W placówkach oświatowych gm. Rajgród realizowano następujące działania:

- **Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rajgrodzie** zorganizował dla uczniów koncert muzyczno-profilaktyczny „Muzyka lekarstwem na wszelkie zło” oraz profilaktyczno-edukacyjne spotkania z przedstawicielami ds. nietetnich w KPP na tematy dot. np. skutków uzależnień, przeprowadzono warsztaty przez psychologa Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, organizowano pomoc rówieśniczą

dla 15 uczniów, w celu nadrobienia zaległości w nauce.

- **W Szkole Podstawowej w Rydzewie** organizowano pogadanki i zajęcia dostosowane do wieku dzieci i młodzieży. Poruszano tematy przemocy, agresji, uzależnień, działań ryzykownych, angażowano dzieci do udziału w przedstawieniach i uroczystościach szkolnych, przeprowadzano rozmowy, pogadanki, podczas godzin wychowawczych poruszano tematy dotyczące radzenia sobie z agresją i stresem, wspierano formy spędzania czasu wolnego sprzyjające zachowaniom nieagresywnym modelującym właściwe postawy.

W placówkach szkolnych na terenie Grajewa prowadzono następujące działania:

- **W Szkole Podstawowej Nr 1 w Grajewie** promowano i wzmacniano działania w szkołach i świetlicach, w celu zmniejszenia agresji i przemocy, wdrażano prawidłowe zachowania i postawy wśród dzieci i młodzieży poprzez zajęcia i warsztaty, porady i konsultacje, prowadzono zajęcia wychowawcze, informacyjno-edukacyjne oraz profilaktyczne w świetlicach szkolnych, wychowawcy, pedagog szkolny i psycholog szkolny regularnie prowadzili spotkania wychowawcze w celu edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, wspierano formy spędzania czasu wolnego, sprzyjającego zachowaniom nieagresywnym, udzielano pomocy psychologicznej, indywidualnej i grupowej dla dzieci i młodzieży, które są ofiarami przemocy domowej.

- **Szkoła Podstawowa Nr 2 w Grajewie** prowadziła lekcje wychowawcze poruszające tematykę agresji i przemocy, rozmowy dyscyplinujące prowadzone przez wychowawcę i innych nauczycieli, rozmowy indywidualne prowadzone przez pedagoga i dyrekcję szkoły. Realizowała program profilaktyczny i wychowawczy szkoły oraz programy wychowawcze klasowe zawierające tematykę prawidłowych zachowań, tolerancji, wzajemnego szacunku, równości. W szkole w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych uczniowie objęci są pomocą psychologiczną – pedagogiczną, która polega na zapewnieniu uczniom udziału w terapii pedagogicznej oraz zespołach wyrównawczych, jak też kół zainteresowań, zajęć kreatywnych, pomocy logopedy, pedagoga i psychologa. Szkoła stale pozyskuje środki na zajęcia pozalekcyjne poprzez składanie wniosków na realizację projektów unijnych.

- **W Szkole Podstawowej Nr 4** zamieszczano informacje dotyczące działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na stronie internetowej szkoły, organizowane były apele szkolne dotyczące bezpieczeństwa i przemocy, prowadzono pogadanki profilaktyczno-edukacyjne z uczniami w odniesieniu do zachowań przemocowych, pedagodzy szkolni uczestniczyli w posiedzeniach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, organizowano pogadanki z przedstawicielami KPP, prowadzono w świetlicy zajęcia sportowe, które miały na celu wspieranie zachowań nieagresywnych i budowanie dobrych relacji rówieśniczych, udzielano wsparcia dla dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych, udzielano informacji o funkcjonujących organizacjach na rzecz pomocy rodzinie. Wspierano formy spędzania czasu wolnego, sprzyjającego zachowaniom nieagresywnym modelującym właściwe zachowania. Wspierano dzieci i młodzież w sytuacjach kryzysowych, udzielano porad uczniom w rozwiązywaniu trudności powstających na tle konfliktów rodzinnych i rówieśniczych, współpracowano z wychowawcami, kuratorami sądowymi sprawującymi nadzór celem wspólnego oddziaływania na uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy wychowawczej, pomagano rodzicom w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych z dziećmi.

W Zespole Szkół w Nieckowie monitorowano i identyfikowano przejawy agresji i przemocy podczas przebywania uczniów w szkole w celu zapobiegania i eliminacji tego typu zjawisk w przyszłości, zwiększono częstotliwość kontaktów wychowawców klas z rodzicami w celu ewentualnego wykrycia przejawów przemocy w rodzinie, wprowadzono do tematyki godzin z wychowawcą zagadnień związanych z kształtowaniem prawidłowych zachowań i postaw uczniów.

W Zespole Szkół w Szczuczynie przeprowadzono warsztaty w klasach I-IV na temat przemocy, wykonano ulotkę o instytucjach pomocowych, uczniowie włączyli się aktywnie przeciwko agresji poprzez tworzenie krótkich haseł sprzeciwiających się przemocy, najbardziej oryginalne hasła zostały wywieszane na korytarzu gazetki szkolnej, prowadzono warsztaty dla rodziców i młodzieży, uczniowie korzystali z wsparcia psychologa.

W Zespole Szkół w Wojewodzinie zostały przeprowadzone zajęcia na temat „Przemoc w rodzinie”, na stronie szkoły zostały zamieszczone informacje, gdzie uczniowie mogą szukać pomocy, na gazetce szkolnej został zamieszczony plakat dotyczący agresji, prowadzone były konsultacje dotyczące agresji i przemocy, uczniowie korzystali z wsparcia pedagoga szkolnego.

W Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Grajewie we wrześniu wychowawcy klas

przeprowadzili zajęcia na temat obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie, a także respektowania obowiązujących w szkole zasad postępowania i współżycia, szkoła prowadzi obserwację uczniów i rozpoznaje sytuację rodzinną, realizowane były zajęcia z zakresu promowania i wzmacniania postaw mających na celu zmniejszenie aktów agresji i przemocy, w tym m.in. tematy: Relacje rodzinne i koleżeńskie, Kultura słowna, Sztuka dialogu, Konflikty-jak im zapobiegać, jak je rozwiązywać?, Poznajemy własne formy zachowania – asertywność, uległość, agresja. Zagadnienia przemocy w rodzinie i metod jej przeciwdziałania wystąpiły podczas zajęć z przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie, realizowanego w każdej klasie, prawidłowe zachowania i postawy wśród młodzieży wdrażano podczas wszelkich zajęć szkolnych i uroczystości o charakterze patriotycznym czy religijnym, a także podczas wycieczek szkolnych i zajęć pozalekcyjnych w formie zajęć sportowych w szkole lub poza nią. **W Zespole Szkół nr 2 w Grajewie** przeprowadzono zajęcia z przedstawicielką Policji, która przeprowadziła lekcję na temat: agresji w szkole, agresji wyrażanej w mediach społecznościowych, analizowano dokumenty uczniów w celu wyłonienia osób z problemami, przeprowadzono wywiady w środowisku rodzinnym uczniów z zaburzeniami wychowawczymi i społecznymi, prowadzono zajęcia z psychologiem szkolnym oraz rozmowy z uczniami będącymi sprawcami lub ofiarami przemocy rówieśniczej w szkole.

Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie - prowadzono zajęcia i rozmowy w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją „Warsztat wykorzystania mocnych stron i radzenia sobie ze stresem”, „Zrozumieć stres”, przeprowadzono lekcje wychowawcze dotyczące przeciwdziałania agresji i radzenia sobie ze stresem oraz rozwijania prawidłowych zachowań i postaw, wspierano formy spędzania czasu wolnego: organizowano zimowiska szkolne, obozy żeglarskie, wycieczki szkolne, wyjścia na spacer, lodowisko, kino, kręgle. Prowadzono spotkania z przedstawicielami KPP, organizowano konkursy oraz dni tematyczne mające na celu przeciwdziałanie agresji i przemocy, uaktualniono szkolny program profilaktyczno-wychowawczy. Prowadzono rozmowy z rodzicami w sytuacjach konfliktowych, udzielano pomocy psychologicznej indywidualnej dla uczniów, którzy są ofiarami przemocy domowej, prowadzono grupę socjoterapeutyczną dla dzieci z problemami emocjonalno-społecznymi.

PCPR w Grajewie stale aktualizuje stronę internetową dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zamieszczano informator o instytucjach rządowych i samorządowych podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne w powiecie grajewskim, kartę informacyjną dla osób stosujących przemoc, bazy teleadresowe instytucji udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, informację o bezpłatnym poradnictwie prawnym i psychologicznym, informowano o możliwości uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy nr 3

Udzielanie wsparcia i pomocy oraz doskonalenie pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi i zagrożonymi przemocą w rodzinie.

Pracownicy **Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej** świadczyli usługi profilaktyczno-wspierające: diagnozę psychologiczną (682), diagnozę pedagogiczną (477), psychoterapię (7), zajęcia związane z trudnościami adaptacyjnymi (128), zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień (11). Udzielano pomocy nauczycielom: z konsultacji skorzystały 162 osoby a z warsztatów 11 osób. Rodzicom udzielono 378 porad.

W **PCPR** udzielano poradnictwa psychologicznego i prawnego wg ustalonego grafiku dyżurów (prawnik w czwartek w godz. 16.00-18.00, psycholog w czwartek w godz. 16.15-18.15), a także poradnictwa socjalnego w ramach kompetencji pracowników PCPR. Udzielono 9 porad psychologicznych oraz 9 porad socjalnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie jak i stosujących przemoc w rodzinie. Ponadto PCPR zapewnia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach wsparcia (specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Kolnie) oraz miejsca w ośrodkach interwencji kryzysowej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Elckiej).

Opracowała:

Anna Maria Świdarska

Kierownik PCPR w Grajewie